

RADBOUD

----- door Dries van den Akker s.j. (zie ook: www.heiligen-3s.nl)

Betekenis

Samengestelde Germaanse naam:

- 1] 'Rad-' = '(goede) raad'
- 2] twee mogelijkheden:
 - 2.1 '-boud' = 'stoutmoedig', 'dapper' (vgl. ons woord 'boud' van een bewering);
Dus: 'stoutmoedig door goede raad', 'stoutmoedig in goede raad' enz.
 - 2.2 '-bod' = 'bieden', 'gebieden', 'heersen';
Dus 'heerser op basis van goede raad' of 'goede raad voor gebieders' enz.

*

Radboud (ook **Radbod**, **Radbodus**, **Ratbod** of **Redbad**) van **Utrecht** osb, Nederland; 14e bisschop van Utrecht; † **917**.

Feest 25 juni (bisdom Utrecht) 8 (met de andere heilige bisschoppen van Utrecht) & **29 november**.

Hij moet rond 850 geboren zijn in het Zuid-Franse plaatsje Lomagne in het district Gascogne aan de voet van de Pyreneeën. Volgens zeggen was zijn moeder nog een afstammeling van de beruchte christenvijandige Friezenkoning Radboud. Waarschijnlijk is hij zelfs naar hem vernoemd... Misschien wel met de bedoeling deze naam te zuiveren? Op ongeveer tienjarige leeftijd werd hij naar de kloosterschool van Keulen gestuurd voor zijn opleiding; de broer van zijn vader Gunthar was daar aartsbisschop. Maar toen deze in 863 in opspraak raakte en door de paus in de ban werd gedaan, omdat hij het onwettig huwelijk van Lotharius II van Neder-Lotharingen had ingezegend, verhuisde Radboud naar de kloosterschool van Parijs. Daar stond op dat moment Manno uit Stavoren aan het hoofd: iemand die net als Radboud Fries bloed in de aderen had.

Nadat hij eerst in dienst had gestaan van een abt Hugo, was hijzelf abt geworden te Tours. Van daaruit werd hij in 900 tot bisschop van Utrecht benoemd. Zelf schrijft hij in zijn kroniek: *"In hetzelfde jaar zijn Folco, metropolitaan van Reims († 900; feest 17 juni), en koning Zwentibold († 900; feest 13 augustus) vermoord. Weinige dagen tevoren ben ik, zondaar Radboud, ingeschreven onder de bedienaren van de Utrechtse kerk. Moge ik eens met hen de eeuwige vreugde genieten."* Omdat de bisschopsstad nog bezet werd door de Noormannen, koos hij Deventer als standplaats. De door Lebuinus gebouwde Mariakerk stond er nog overeind.

Hij ijverde met grote kracht voor de wederopbouw van kerken en kloosters, alsmede voor verdieping van geloof en wetenschap onder de kerkelijke bedienaren. Na verloop van tijd nam hij zijn intrek in Utrecht. Hij werd niet hartelijk ontvangen. Zo afwerend zelfs, dat de legende vertelt hoe hij met gestrekte arm in navolging van Christus uitriep: *"Satan, ga achter mij!"* Het verhaal wil dat er op dat moment velen werden getroffen door de pest en stierven. Hoe dit zij, het zegt in ieder geval iets van de vijandige stemming, die geheerst moet hebben onder de aanwezigen. Tegen het einde van zijn leven trok hij zich weer terug te Deventer. Hij stierf te Ootmarsum en werd bijgezet in de St-Lebuinuskkerk van Deventer.

Tijdens troebelen van Reformatie in 1578 hebben trouwe gelovigen zijn relieken weten te redden; ze raakten verspreid over de kerken van Boerhaar, Deventer, Nijmegen en Utrecht.

Hij is patroon van het RK Hoger en Universitair Onderwijs en van de Sint-Radboudstichting in Nijmegen.

Hij wordt afgebeeld als bisschop (staf, mijter, tabberd).

*

Andere Radbouds

Radboud, koning der Friezen († 719). Hij vocht tegen Karel Martel, Frankisch hofmeier, en verzette zich tegen de prediking van het christendom door Sint Willibrord († 739; feest 7 november). Toch stond hij in het jaar van zijn dood op het punt het doopsel van de nieuwe godsdienst te ontvangen. Bisschop Wulfram († ca 720?; feest 20 maart) zou het hem toedienen in het kerkje van Hoogwoud. Die dag vertrok Radboud vanuit zijn kasteel in Medemblik naar de kerk. Alles was in gereedheid gebracht voor het grote moment. Met één voet in het doopbekken wendde Radboud zich tot de bisschop met de vraag: "En mijn Friese voorvaderen, die mij voor zijn gegaan in de dood: waar zijn zij? In het Rijk de Hemelen, dat u mij belooft, wanneer ik mij laat dopen? Of in de eeuwige verdoemenis van de hel?" "Geen van uw voorvaderen heeft het doopsel ontvangen. Zij bevinden zich dus in het oord van de verdoemenis. Maar u, twijfel niet, dat voor u het eeuwig geluk met Christus is weggelegd, wanneer u zich nu laat dopen." Daarop trok Radboud zijn voet weer terug uit het doopbekken, en in zijn volle lengte ging hij voor de bisschop staan: "Hoe zou ik ooit ontrouw kunnen worden aan mijn voorvaderen? Ik in de hemel en zij niet? Dan houd ik hen toch liever gezelschap in het oord waar zij nu zijn. Ik zal dus de nieuwe godsdienst niet aannemen, maar blijven bij de oude van mijn Friese voorvaderen."